

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Олександр МОРГУНОВ

29 квітня 2024 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ
ДЛЯ КАНДИДАТІВ НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТЬОГО СТУПЕНЯ
«МАГІСТР»
(за спеціальністю 051 «Економіка»)**

- Програма обговорена і схвалена на засіданні Приймальної комісії Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ протокол № 3 від 29 квітня 2024 року

Голова фахової атестаційної комісії
доктор юридичних наук, с.н.с.

Василь БЕРЕЗНЯК

Дніпро-2024

Програма фахового іспиту для кандидатів на здобуття освітнього ступеня магістра, спеціальність 051 «Економіка»/Розробники: завідувач кафедри Фісуненко Н.О., професор кафедри М'ячин В.Г., професор кафедри Альошина Т.В. – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2024 р. – 25 с.

Розглянуто і схвалено на засіданні фахової атестаційної комісії, протокол № 1 від 24 квітня 2024р.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Зміст фахового іспиту	5
Список рекомендованої літератури.....	22

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового іспиту зі спеціалізації для кандидатів на здобуття освітнього ступеня магістра розроблена на підставі та відповідно до нормативно-правових актів у сфері освіти.

Програма складається з пояснювальної записки; змісту вступного випробування, що охоплює перелік розділів із зазначенням положень, понять і категорій, що підлягають засвоєнню, та списку рекомендованої літератури для підготовки до вступного випробування.

Зміст програми вступного випробування для кандидатів на навчання в магістратурі Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ для вступу на базі освітнього ступеня «бакалавр» та освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» містить 3 розділи: «Економіка підприємства», «Макроекономіка», «Мікроекономіка».

Мета фахового іспиту полягає у визначенні рівня знань вступників з загальнотеоретичної та провідних галузевих економічних дисциплін, а також з'ясуванні їх спроможності засвоювати зміст відповідних навчальних програм для здобуття вищої освіти другого освітнього ступеня.

Фаховий іспит має комплексний, синтетичний характер та орієнтований на виявлення знань, умінь і навичок вступників.

Під час фахового іспиту абітурієнт повинен продемонструвати знання:

1) основних положень з навчальних дисциплін:

- економіка підприємства;
- макроекономіка;
- мікроекономіка.

2) понятійно-категоріальний апарат означених вище навчальних дисциплін.

Фаховий іспит проходить у вигляді співбесіди в очному форматі, на основі програми розробляються екзаменаційні білети, до змісту екзаменаційних білетів входять: 2 теоретичних питання, з переліку дисциплін, які входять до програми фахового екзамену.

Для окремих категорій вступників зі спеціальними умовами участі у конкурсному відборі індивідуальна усна співбесіда може проводитись дистанційно за рішенням закладу вищої освіти.

Розроблені варіанти мають однаковий ступінь складності, що дає можливість об'єктивно оцінити знання здобувачів з кожної дисципліни.

Відповідно до Положення про екзаменаційну комісію здобувачів вищої освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, оцінювання результатів складання фахового іспиту здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань: за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Максимально можливий результат особи, яка складає фаховий іспит за відповіді на 2 теоретичні питання може скласти 200 балів.

Здобувач вищої освіти має **20 хвилин** для підготовки до фахового іспиту, кожне питання з якого оцінюється максимально в 100 балів, загальна оцінка виставляється як середнє арифметичне з двох предметів. При оголошенні сигналу «Повітряна тривога» здобувачі вищої освіти залишають роботи в аудиторії та проходять у сховище до сигналу «Відбій повітряної тривоги». Час «Повітряної тривоги» не враховується у загальний термін складання комплексного атестаційного екзамену.

ЗМІСТ ФАХОВОГО ІСПИТУ

1. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

ТЕМА 1. ПІДПРИЄМСТВО ЯК ГОСПОДАРЮЮЧИЙ СУБ'ЄКТ

Підприємство як суб'єкт господарювання, його місце в системі ринкових відносин. Підприємство як суб'єкт та об'єкт ринкових відносин. Організаційно-економічні умови функціонування підприємств. Поняття економічного суверенітету, самокупності та самофінансування.

Зовнішнє середовище функціонування підприємства, його характеристика. Ринок та його інфраструктура: торговельно-посередницька, виробнича, фінансово-кредитна, інформаційно-інноваційна, соціальна та інші. Державний регуляторний механізм діяльності підприємства, Пряме державне регулювання діяльності підприємства, економічні важелі регулювання.

Види підприємства та їх класифікація. Економічні особливості різних видів підприємств. Об'єднання підприємств.

Напрями та види діяльності підприємства, права в питаннях планування та розвитку, залучення та використання ресурсів, розпорядження прибутком.

ТЕМА 2. ОСНОВНІ ТА ОБОРОТНІ ФОНДИ ПІДПРИЄМСТВА

Поняття і значення техніко-технологічної бази виробництва. Складники техніко-технологічної бази, найефективніші способи її формування на підприємстві. Особливості формування виробничої бази на підприємствах різних галузей.

Визначення оборотних фондів та оборотних засобів виробництва. Класифікація оборотних фондів. Виробничі запаси, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів. Готова продукція на складах підприємства. Готова продукція, яка відвантажується або знаходиться в дорозі. Грошові кошти на розрахунковому та інших рахунках. Грошові кошти у незавершених розрахунках. Готівка в касі.

ТЕМА 3. ВИРОБНИЧА ПОТУЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА. ФОНД РОБОЧОГО ЧАСУ

Поняття виробничої потужності підприємства, його структурних підрозділів, окремих ланок, основного виду обладнання. Інформаційна база та послідовність розрахунку виробничої потужності підприємства. Фонд часу роботи обладнання та методика його визначення. Системи і методи

визначення потужності підприємства. Специфіка розрахунку виробничої потужності у різних галузях економіки. Динамічні показники виробничої потужності. Баланс виробничої потужності підприємства. Взаємозв'язок виробничої потужності та пропускнуої спроможності підприємства. Фактори, що впливають на ефективність використання виробничої потужності. Їх класифікація і характеристика. Резерви зростання виробничої потужності підприємства.

ТЕМА 4. КАДРИ ПІДПРИЄМСТВА

Поняття персоналу в контексті економічних понять трудових ресурсів, кадрів, трудового потенціалу та ін. Категорії персоналу підприємства (керівники, спеціалісти, службовці, робітники). Поділ персоналу за професіями і кваліфікацією. Відокремлення й характеристика робітників за рівнем кваліфікації. Особливості структури персоналу різних підприємств та організації різних типів, розмірів і форм власності. Тенденції динаміки структури персоналу в окремих сферах діяльності.

Чинники, що потребують урахування у процесі розрахунків необхідної чисельності персоналу підприємства. Визначення чисельності працівників управління, спеціалістів і службовців для підприємств різних розмірів, сфер діяльності та форм власності. Розрахунки чисельності окремих категорій робітників виробничих підприємств. Обґрунтування раціональної структури персоналу підприємств різних типів та інфраструктурних організацій.

ТЕМА 5. ПРОДУКТИВНІСТЬ, ПРИБУТОК, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ І СОБІВАРТІСТЬ

Показники продуктивності, прибутку, рентабельності та собівартості продукції та порядок їх обчислення. Поняття калькулювання продукції підприємства. Вибір калькуляційних одиниць. Калькулювання повних витрат на виробництво продукції та послуг. Методи калькулювання собівартості. Управління поточними витратами за системою «директ-костингу», сфера застосування, можливості використання, порядок обчислення витрат при одно- та багатоступеневому розподілі маржинального (граничного) доходу. Особливості калькулювання собівартості продукції на підприємствах окремих галузей. Методичні інструменти аналізу поточних витрат підприємства. Зміст і механізм дій виробничого лівериджу. Фактори, що впливають на формування поточних витрат підприємства. Шляхи раціоналізації складу витрат підприємства.

Методи планування поточних витрат підприємства. Кошторис витрат виробництва: поняття, склад та методика складання. Резерви раціоналізації поточних витрат підприємства

ТЕМА 6. ЦІНОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА

Товар та його характеристика. Товарна політика підприємства. Товари промислового призначення і товари народного споживання. Торгові марки і товарні знаки. Політика «брендування» продукції. Вплив торгової марки на

просування продукції на ринку. Дизайн та упаковка товару. Маркування продукції. Сертифікація продукції підприємства. Добровільна та обов'язкова сертифікація. Поняття, роль і функції ціни в ринковій економіці. Види цін та сфери їх застосування. Методи встановлення ціни: собівартість плюс прибуток; забезпечення фіксованої величини прибутку; за рівнем поточних цін (конкуренції); за рівнем попиту тощо. Система знижок і доплат до ціни. Державне регулювання ціноутворення. Шляхи вдосконалення ціноутворення на продукцію (послуги) в Україні.

ТЕМА 7. ПРОДУКЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА

Загальна характеристика, систематизація та методи вимірювання продукції, що виробляє та реалізує підприємство. Поняття «номенклатура та асортимент продукції, що виробляється», «товарна», «валова», «чиста», «реалізована продукція», «валовий оборот підприємства».

Товарна політика підприємства і механізм її здійснення. Життєвий цикл товару та його значення для розробки товарної політики підприємства. Формування асортименту товарів та управління ним. Розробка товарної марки та здійснення її правової охорони

ТЕМА 8. ІНВЕСТИЦІЇ

Сутність, характеристика інвестицій як найважливішого фінансового ресурсу для створення, функціонування й розвитку суб'єктів господарювання. Функціонально-елементний склад інвестицій підприємства. Внутрішні й зовнішні джерела інвестування. Прямі та портфельні іноземні інвестиції. Різновиди і структура реальних (виробничих) інвестицій.

Розрахунки обсягу потрібних виробничих інвестицій з урахуванням економічної ситуації на ринку і підприємстві (істотне зростання або зменшення попиту на продукцію фірми, урівноваження попиту й пропонування). Обґрунтування джерел фінансування та обчислення необхідного обсягу капітальних вкладень відповідно до можливих варіантів економічної ситуації на ринку і підприємстві.

Залучення інвестицій у підприємницьку діяльність. Цінні папери: види, порядок їх випуску й обігу. Державне регулювання й тенденції ринку цінних паперів в Україні.

Характеристика інвестиційного проєкту. Форма здійснення й необхідний обсяг інвестицій для практичної реалізації проєкту. Проєктно-кошторисна документація. Ефективність інвестиційного проєкту.

Показники економічної ефективності виробничих інвестицій. Дисконтування. Чиста приведена вартість. Ставка дисконту. Методи оцінки інвестиційних проєктів (статистичні та динамічні).

Економічний ефект. Величина економічного ефекту. Результати технічних нововведень.

Механізм порівняння і вибору найкращого з можливих варіантів технічних нововведень.

ТЕМА 9. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Поняття, змістова характеристика та окремі види інноваційних процесів (новинок, нововведень). Локальні й глобальні новинки (нововведення). Взаємозв'язок між окремими видами інноваційних процесів. Вплив нововведень на будь-яку господарську (підприємницьку) діяльність.

Сутнісне тлумачення науково-технічного прогресу (НТП). Еволюційні й революційні форми НТП. Загальні й пріоритетні напрямки НТП.

Організаційний прогрес (ОП) як узагальнюючий фактор використання організаційних, економічних, соціальних та юридичних нововведень. Загальносистемний і внутрішньо суб'єктний напрямки ОП. Об'єкти ОП: організація виробництва й праці, окремі елементи економічного механізму господарювання (підприємства), соціальні та правові відносини. Основні тенденції ОП.

Автоматизована інформаційна система підприємства поняття та застосування у діяльності господарюючого суб'єкта.

Нововведення. Система нововведень на підприємствах різних галузей. Техніко-технологічні нововведення, управлінські, маркетингові нововведення.

Методика визначення ефективності технічних нововведень. Народногосподарський і внутрішньогосподарський (комерційний) економічний ефект від створення новинок і використання нововведень. Урахування чинника часу при розрахунках ефективності використання технічних нововведень. Чистий прибуток як визначальний показник економічної ефективності технічних новинок (нововведень). Особливості оцінки ефективності організаційних нововведень.

ТЕМА 10. ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Планування як функція управління, його принципи і методи. Система планів підприємства, їх взаємозв'язок та порядок розробки. Стратегічне планування на підприємстві. Бізнес-планування, його характеристика. Виробнича програма підприємства, її розроблення та обґрунтування.

ТЕМА 11. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА

Організаційні типи виробництва, їх характеристика. Поняття і класифікація методів організації виробничого процесу. Поняття виробничого циклу, його структура. Принципи організації виробничого процесу. Методи організації виробництва. Організація виробничого процесу в часі.

ТЕМА 12. ВИТРАТИ ПІДПРИЄМСТВА НА ВИРОБНИЦТВО І РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОДУКЦІЇ

Поняття і класифікація витрат. Собівартість продукції, її види і показники. Формування кошторису витрат на виробництво. Калькулювання витрат на виробництво та реалізацію продукції. Джерела, чинники і шляхи

зниження собівартості продукції. Планування зниження собівартості продукції. Економічний зміст, функції і види цін. Формування гуртових і роздрібних цін на продукцію. Методи ціноутворення.

ТЕМА 13. ЯКІСТЬ І КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ

Загальна характеристика, систематизація та методи вимірювання продукції, що виробляє та реалізує підприємство. Поняття «номенклатура та асортимент продукції, що виробляється», «товарна», «валова», «чиста», «реалізована продукція», «валовий оборот підприємства».

Товарна політика підприємства і механізм її здійснення. Життєвий цикл товару та його значення для розробки товарної політики підприємства. Формування асортименту товарів та управління ним. Розробка товарної марки та здійснення її правової охорони

Поняття якості продукції, необхідність та значення її підвищення. Показники і методи оцінки якості продукції. Управління якістю продукції. Стандартизація і сертифікація продукції. Конкурентоспроможність продукції, чинники її забезпечення і методика оцінки. Економічна ефективність і шляхи підвищення якості та конкурентоспроможності продукції.

ТЕМА 14. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Показники продуктивності, прибутку, рентабельності та собівартості продукції та порядок їх обчислення. Поняття калькулювання продукції підприємства. Вибір калькуляційних одиниць. Калькулювання повних витрат на виробництво продукції та послуг. Методи калькулювання собівартості. Управління поточними витратами за системою «директ-костингу», сфера застосування, можливості використання, порядок обчислення витрат при одно- та багатоступеневому розподілі маржинального (граничного) доходу. Особливості калькулювання собівартості продукції на підприємствах окремих галузей. Методичні інструменти аналізу поточних витрат підприємства. Зміст і механізм дій виробничого лівериджу. Фактори, що впливають на формування поточних витрат підприємства. Шляхи раціоналізації складу витрат підприємства.

Методи планування поточних витрат підприємства. Кошторис витрат виробництва: поняття, склад та методика складання. Резерви раціоналізації поточних витрат підприємства

ТЕМА 15. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА

Фінансово-економічна безпека підприємства: сутність, мета, елементи і схема організації. Напрямки організації економічної безпеки підприємства за функціональними складовими. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства. Служба безпеки підприємства. Управління безпекою.

Управління ризиками господарської діяльності. Суть, мета і види санації підприємства. Причини і симптоми банкрутства підприємства. Процедура порушення справи про банкрутство. Процес ліквідації збанкрутілих підприємств.

ТЕМА 16. САНАЦІЯ І БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВА

Кризова ситуація і банкрутство. Контроль за ознаками банкрутства і його попередження. Санація, реорганізація і ліквідація підприємства.

2. МАКРОЕКОНОМІКА

Тема 1. МАКРОЕКОНОМІКА: ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ, МЕТОДИ АНАЛІЗУ, ФУНКЦІЇ

Макроекономіка – складова економічної теорії. Економічна система – об'єкт макроекономічного аналізу. Суть і основні типи економічних систем. Суб'єкти макроекономіки та їх взаємодія.

Предмет макроекономіки. Методи макроекономічного аналізу. Макроекономічні моделі: сутність та типи. Функції макроекономіки. Поняття і основні риси національної економіки. Кордони національної економіки. Макроекономіка і макрорегулювання. Об'єкти, цілі та інструменти макрорегулювання. Основні макроекономічні проблеми та суперечності розвитку економіки України.

Тема 2. ВИМІРЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ. СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ

Система макроекономічних показників та їх класифікація. Система національних рахунків (СНР) як нормативна база макроекономічного рахівництва. Сфера застосування СНР. Вимірювання обсягу національного виробництва. Валовий національний продукт (ВНП). Валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий.

Обчислення реальних обсягів національного виробництва: номінальний і реальний ВВП. Дефлятор ВВП. Інфлювання та дефліювання ВВП. Потенційний ВВП. Дефіцит ВВП. Динаміка ВВП в Україні. ВВП в процесі розподілу – системи показників. Чистий національний продукт (ЧНП). Національний дохід(НД). Особистий дохід (ОД). Дохід кінцевого використання (ДКВ). Показники використання ВВП: фонд заміщення, фонд споживання, фонд накопичення. Особливості макроекономічних показників.

Чистий економічний добробут (NEW). Нові показники в системі національних рахунків: індекс людського розвитку, індекс економічної свободи, індекс глобалізації.

Тема 3. МАКРОЕКОНОМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ: ЦИКЛІЧНІСТЬ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, БЕЗРОБІТТЯ ТА ІНФЛЯЦІЯ

Зміни макроекономічних показників. Поняття макроекономічної нестабільності. Форми прояву макроекономічної нестабільності. Безробіття, як форма прояву макроекономічної нестабільності. Циклічність економічного розвитку. Економічні (ділові) цикли. Типи циклів. Теорії циклічних коливань. Класифікація макроекономічних змінних для типового ділового циклу: про циклічні, антициклічні, ациклічні. Державне антициклічне регулювання. Економічна криза в Україні та її особливості. Сутність економічного зростання. Передумови та характерні риси сучасного економічного зростання. Джерела економічного зростання. Методи обчислення джерел. Темпи економічного зростання. Фактори, які стримують економічне зростання. Макроекономічна політика стимулювання економічного зростання. Моделювання економічного зростання

Механізм функціонування ринку праці. Чинники, що впливають на співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці. Безробіття як відхилення від рівноваги. Види безробіття, фактичний та природний рівень безробіття. Причини безробіття. Економічні та соціальні наслідки безробіття. Закон і крива А.Оукена. Засоби державного регулювання зайнятості. Система соціального захисту безробітних. Особливості ринку праці та стан безробіття в Україні.

Інфляція як макроекономічне явище. Умови виникнення та причини інфляції. Класифікація інфляції за критерієм рівня; за формою прояву; за можливістю передбачення та за причинами. Інфляція попиту: суть та причини. Інфляційний розрив. Інфляція (пропозиції) витрат: суть та причини. Інфляційний податок та сеньйораж.

Крива Лаффера для інфляційного податку. Вимірювання інфляції. Рівень та темп інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика держави та її роль у стабілізації економіки. Інфляція в Україні.

Тема 4. МОДЕЛЬ СУКУПНОГО ПОПИТУ ТА СУКУПНОЇ ПРОПОЗИЦІЇ. МАКРОЕКОНОМІЧНА РІВНОВАГА

Сутність сукупного попиту, його відмінність від індивідуального попиту. Сукупний попит та його модель. Структура сукупного попиту.

Споживчий попит. Інвестиційний попит. Попит держави. Попит закордону. Цінові фактори які впливають на сукупний попит: зміна процентної ставки, ефект багатства, обсяг та структура імпорту. Крива сукупного попиту (AD). Нецінові фактори, які впливають на сукупний попит. Зміни в споживчих витратах, інвестиційних витратах та у витратах на чистий експорт. Заплановані й фактичні витрати.

Сукупна пропозиція. Короткострокова крива сукупної пропозиції. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової кривої сукупної пропозиції. Довгострокова крива сукупної пропозиції. Чинники, які впливають на сукупну пропозицію: цінові фактори - зміна процентної ставки, зміна рівня цін; нецінові фактори – зміна цін на ресурси, продуктивності праці, правових норм. Кейнсіанська крива сукупної пропозиції. Класична крива сукупної пропозиції. Узагальнена крива сукупної пропозиції.

Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції. Рівноважний рівень цін. Рівноважний обсяг виробництва. Три варіанти макроекономічної рівноваги. «Сукупний попит – сукупна пропозиція» як базова модель економічної рівноваги. Довгострокова й короткострокова рівновага. Порушення рівноваги сукупного попиту та сукупної пропозиції. Механізм відновлення рівноваги. Мультиплікатор у моделі AD – AS.

Тема 5. ТЕОРІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Сутність економічного зростання. Передумови та характерні риси сучасного економічного зростання. Джерела економічного зростання. Методи обчислення джерел. Темпи економічного зростання. Фактори, які стримують економічне зростання. Макроекономічна політика стимулювання економічного зростання. Моделювання економічного зростання. Економічне зростання на основі моделі AD –AS і кривої виробничих можливостей. Модель економічного зростання Харода-Домара. Модель економічного зростання Р. Солоу. Стаціонарний стан. «Золоте» правило нагромадження капіталу. Теорії розвитку: порівняльний аналіз.

Економічне зростання та економічний розвиток. Державне регулювання економічного зростання. Показники рівня економічного розвитку. Особливості економічного зростання в Україні.

Тема 6. ФІСКАЛЬНА ТА МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ ІНСТРУМЕНТИ

Фіскальна система та політика: цілі і інструменти. Податкові надходження як основне джерело доходів держави. Система податків, засоби

та механізм стягнення податків. Ефективність оподаткування. Крива А. Лаффера.

Державні видатки і їх структура. Поточні та капітальні витрати держави.

Дискреційна фіскальна політика та політика вбудованих стабілізаторів. Вплив держави на макропропорції за допомогою фіскальних інструментів. Мультиплікатор державних витрат та податковий мультиплікатор. Стимулююча та стримуюча фіскальна політика.

Фіскальна політика і державний бюджет. Бюджетний дефіцит: причини виникнення і економічні наслідки. Джерела дефіцитного фінансування. Державний борг і його структура. Економічні наслідки державного боргу. Методи управління державним боргом. Фіскальна політика в Україні: основні напрями і проблеми.

Грошовий ринок. Грошова пропозиція та способи її вимірювання. Грошова маса та грошова база. Коефіцієнт монетизації. Попит на гроші та фактори, що його визначають. Механізм функціонування грошового ринку.

Регулювання грошової маси та банківська система. Центральний банк та його функції. Інструменти монетарної політики центрального банку: політика облікової ставки, політика банківських резервів, операції на відкритому ринку. Механізм створення грошей банками. Політика «дорогих» і «дешевих» грошей.

Кредитно-грошова політика України: проблеми та перспективи. Оцінка результатів кредитно-грошової політики.

Тема 7. ДЕРЖАВА У ФУНКЦІОНУВАННІ ВІДКРИТОЇ ЕКОНОМІКИ. СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ.

Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП: функція споживання у відкритій змішаній економіці; складний мультиплікатор витрат; чинники впливу на чистий експорт та зв'язок з валютним курсом. Сутність та методологія складання платіжного балансу. Платіжний баланс країни: структура, характеристика його основних розділів. Рівновага платіжного балансу. Валютний курс: сутність, види та вплив на зовнішню торгівлю. Чинники попиту і пропозиції на валютному ринку. Етапи розвитку міжнародної валютної системи. Чинники, що впливають на номінальний валютний курс. Паритет купівельної спроможності. Фіксований і плаваючий валютний курс. Реальний валютний курс і умови торгівлі. Двосторонній і багатосторонній валютний курс.

Ринковий механізм і джерела формування доходів населення. Доходи від неформальної (тіньової) економіки. Нерівність доходів. Система соціального захисту і її розвиток.

3. МІКРОЕКОНОМІКА

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ

Мікроекономіка як розділ економічної теорії, її взаємозв'язок з макроекономікою. Етапи розвитку мікроекономіки як науки. Предмет мікроекономіки, її суб'єкти та об'єкти. Основні поняття та припущення. Загальні та специфічні методи мікроекономічних досліджень. Позитивна та нормативна мікроекономіка.

ТЕМА 2. АНАЛІЗ ПОПИТУ І ПРОПОЗИЦІЇ

Основи аналізу попиту. Попит і закон попиту. Крива або графік попиту. Нецінові фактори зміни в попиті. Основи аналізу пропозиції. Пропозиція і закон пропозиції. Крива або графік пропозиції. Нецінові фактори зміни в пропозиції. Суть цінової еластичності попиту та пропозиції, конкретні форми її вираження. Дугова еластичність попиту і пропозиції: суть, типи, формула визначення. Точкова еластичність попиту і пропозиції. Можливість різних варіантів розміщення характерних точок на кривих попиту і пропозиції та визначення їх еластичності. Еластичність попиту і загальний дохід. Перехресна еластичність попиту. Еластичність попиту за доходом. Практичне застосування теорії еластичності.

ТЕМА 3. ВЗАЄМОДІЯ ПОПИТУ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Ринкова рівновага Ринкові криві попиту і пропозиції як основа для визначення рівноважної ціни. Ціна рівноваги або ринкова ціна: причини формування та суть. Надлишки та дефіцити. Зміна ринкової рівноваги під впливом дії нецінових факторів попиту і пропозиції.

Сталість ринкової рівноваги. Рента (вигода) споживача і виробника від механізму ринкового ціноутворення. Державне регулювання ринкової рівноваги та його наслідки. Законодавче встановлення максимальної ціни. Встановлення законодавством мінімальної ціни. Вплив податків і субсидій на попит і пропозицію.

ТЕМА 4. ТЕОРІЯ ГРАНИЧНОЇ КОРИСНОСТІ ТА ПОВЕДІНКА СПОЖИВАЧА

Поняття потреби, види потреб. Економічні блага, їх класифікація. Поняття корисності, її особливості та спосіб досягнення. Загальна і гранична корисність. Функція корисності як залежність між кількістю одиниць споживаного блага та рівнем корисності, що досягається споживачем. 8 8

Процес споживання та динаміка зміни загальної і граничної корисності. Перший закон Госсена. Закон спадної граничної корисності блага, його графічне зображення.

Раціональний вибір споживача та його дві умови: максимізація загальної корисності та бюджетне обмеження. Рівновага споживача. Модель споживання набору благ. Другий закон Госсена. Вплив на поведінку споживача бюджетних обмежень і цін. Еквіваріантний принцип досягнення раціонального вибору та рівновага споживача.

Поняття попиту на благо. Моделювання поведінки споживача, який прагне раціоналізувати свій вибір з урахуванням спадної граничної корисності блага: визначення індивідуального попиту на благо.

ТЕМА 5. ОРДИНАЛІСТСЬКА ТЕОРІЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА

Теорія споживчого вибору та вихідні умови аналізу поведінки споживача згідно концепції кривих байдужості. Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу. Властивості кривих байдужості. Карта байдужості. Гранична норма заміщення благ: суть і методичне обчислення. Наслідок динаміки норми заміщення у поясненні форми кривих байдужості. Крайні випадки взаємозаміщення та взаємодоповнення благ.

Бюджетне обмеження і можливості споживача. Бюджетна пряма: рівняння і графічна побудова. Властивості бюджетної прямої. Споживча рівновага при бюджетному обмеженні. Графічний вираз споживчої рівноваги. Різні випадки досягнення рівноваги: “внутрішня” і “кутова” рівновага.

ТЕМА 6. МОДЕЛЮВАННЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА

Зміна оптимального вибору споживача в результаті зміни його доходу. Побудова кривої “дохід-споживання”. Криві Енгеля. Зміна оптимального вибору споживача в результаті цінових змін. Побудова кривої “ціна – споживання”. Індивідуальний та ринковий попит. Споживчий надлишок. Ефект доходу і заміщення як альтернативне пояснення для оберненої пропорційності кривої попиту. Загальний ефект від зміни ціни. Визначення ефекту заміщення і ефекту доходу у загальному ефекті від зміни ціни. Парадокс Гіффена.

ТЕМА 7. МІКРОЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ ФІРМИ

Фірма, як суб’єкт ринкових відносин. Структура та організаційно-правові форми фірми. Мотивація поведінки фірми. Основні проблеми вибору економічної організації фірми: що виробляти, як виробляти, для чого виробляти. Фактор часу і періоди функціонування фірми: миттєвий, короткостроковий і довгостроковий. Процес виробництва. Ресурси і випуск.

ТЕМА 8. ВАРІАЦІЇ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА ТА ОПТИМУМ ТОВАРОВИРОБНИКА

Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором. Сукупний, середній і граничний продукт і їх графічне зображення. Закон спадної віддачі (продуктивності) змінного фактору виробництва. Стадії виробництва та обґрунтування управлінських рішень щодо розширення та згортання виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами виробництва. Ізокванта та її властивості.

Карта ізоквант. Гранична норма технологічного заміщення. Можливі конфігурації ізоквант. Ізокоста та її властивості. Карта ізокост. Рівновага виробника. Траєкторія розвитку фірми. Оптимальний шлях розвитку в тривалому періоді. Закон ефекту масштабу: зростаючий, незмінний та спадний ефект.

ТЕМА 9. ВИТРАТИ ФІРМИ, ДОХОДИ ТА ПРИБУТОК

Суть витрат фірми. Економічні витрати. Бухгалтерські витрати. Витрати виробництва в короткостроковому періоді. Загальні, постійні та змінні витрати. Середні витрати. Граничні витрати. Витрати фірми в довгостроковому періоді. Оптимальний випуск продукції фірмою в довгостроковому періоді. Суть доходу та його види. Середній дохід. Загальний дохід. Граничний дохід. Поняття прибутку. Економічний, бухгалтерський та нормальний прибуток. Максимізація прибутку: два підходи.

ТЕМА 10. РИНОК ДОСКОНАЛОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Характерні ознаки ринку досконалої конкуренції. Ринковий попит і попит на продукт фірми в умовах досконалої конкуренції. Визначення ціни і випуску продукції досконалим конкурентом в короткостроковому періоді. Принцип порівняння валового доходу і валових витрат. Принцип порівняння граничного доходу і граничних витрат.

Визначення ціни і випуску продукції досконало конкурентною фірмою в довгостроковому періоді. Довготермінова рівновага фірми. Зміна довготермінової рівноваги на фірмі і в галузі. Ефективність діяльності фірми в умовах досконалої конкуренції.

ТЕМА 11. МОНОПОЛЬНИЙ РИНОК

Визначення чистої монополії та причини її існування. Види монополії. Попит на продукт монопольного виробника. Валовий дохід і граничний дохід в умовах чистої монополії. Визначення монопольним виробником ціни і обсягу виробництва. Короткотерміновий період: максимізація прибутку чи мінімізація збитків. Максимізація прибутку в довготерміновому періоді. Цінова дискримінація та її наслідки. Економічні наслідки монополії (ефективність використання ресурсів, монополія і науково-технічний прогрес, монополія і розподіл доходу).

ТЕМА 12. МОНОПОЛІСТИЧНА КОНКУРЕНЦІЯ ТА ОЛІГОПОЛІЯ

Визначення монополістичної конкуренції та її основні ознаки. Диференціація продукту. Нецінова конкуренція. Роль реклами в неціновій конкуренції. Ціна і випуск продукції в умовах монополістичної конкуренції. Наслідки монополістичної конкуренції. Олігополія: суть та основні ознаки. Цінові моделі олігополії. Економічна ефективність олігополії.

ТЕМА 13. РИНОК ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА

Ринок факторів виробництва та значення формування цін на економічні ресурси. Особливості формування попиту на економічні ресурси. Попит на ресурси згідно теорії граничного продукту. Еластичність попиту на ресурс. Зміни в попиті на ресурс. Оптимальне поєднання ресурсів. Правило мінімізації витрат. Правило максимізації прибутку. Ціноутворення на фактори виробництва. Ринок праці: попит і пропозиція праці.

Особливості ціноутворення на досконалому і недосконалому ринках праці. Ринки капіталу. Інвестиційні рішення. Фактор часу в аналізі капіталу. Дисконтована вартість та її обчислення. Відсоток. Ринок землі. Земельна рента та ціна землі.

ТЕМА 14. ЗАГАЛЬНА РИНКОВА РІВНОВАГА ТА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ РИНКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Часткова та загальна рівновага. Аналіз загальної рівноваги. Ефект зворотнього зв'язку. Система рівнянь загальної рівноваги за Вальрасом. Закон Вальраса. Теорія добробуту та Парето-ефективність. Три умови ефективності (оптимальності): ефективність споживання (обміну); ефективність виробництва; загальна (одночасна) ефективність виробництва і споживання. Досконала конкуренція та економічна ефективність. Ефективність та справедливість. Причини обмеженої спроможності ринкового регулювання. Відхилення та невдачі ринку. Переливи (екстерналії). Витрати переливу (негативні екстерналії). Вигоди переливу (позитивні екстерналії). Шляхи корекції екстерналій.

Суспільні та приватні витрати. Теорема Коуза. Засоби державного регулювання. Ділове співробітництво між людьми. Юридичне розв'язання проблеми – позов на відшкодування збитків. Суспільні блага і послуги. Індивідуальні, суспільні та квазісуспільні блага. Ефективна кількість суспільних благ. Забезпеченість суспільними благами

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Підручники:

1. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с.
2. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: підручник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 488 с.
3. Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погріщук Б.В. Економіка підприємства: підручник. Київ: Центр навчальної літератури. 2020. 304 с.
4. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
5. Юхимченко П. Конкурентоспроможність підприємства: підручник. ЦУЛ, 2020. 320 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Миколенко І.Г. Особливості конкурентних стратегій розвитку підприємств України / О.В. Мандич, І.В. Науменко, І.Г. Миколенко // Social and Economic Changes of contemporary society. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2017. – р. 124-130.
2. Стратегія підприємства у постіндустріальній економіці : монографія / [А.П. Наливайко, О.М. Гребешкова, Т.І. Решетняк та ін.]; за заг. ред. А.П. Наливайка, О.М. Гребешкової. – Київ: КНЕУ, 2017. – 418 с.
3. Лабурцева О.І. Зниження витрат підприємства за допомогою аутсорсингу: зарубіжний досвід. Інвестиції: практика та досвід. № 3. 2020. С. 5-9. DOI: 10.32702/23066814.2020.3.5
1. Фісуненко Н.О., Чириченко Ю.В. Теоретико-методичні засади формування ринку інвестиційних ресурсів в галузі будівництва. Management of modern socio-economic systems. Collective monograph edited by J. Žukovskis, K. Shaposhnykov. Lithuania: Aleksandras stulginskis university, 2017. Vol. 1. P. 178- 196. 16

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Бурда М., Виполош Ч. Макроекономіка: Європейський контекст. Київ. 2018. 258 с.
2. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка: Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 672
3. Кібік О. М., Редіна Є. В., Хаймінова Ю. В., Котлубай В. О., Примаченко І. Ф., Калмикова Н. Ю. Макроекономіка. Мікроекономіка : практикум. Одеса, 2020. 76 с
4. Макроекономіка: Навч. посібник за заг.ред. Гупала О.Г. К.: «ХайТек Прес», 2018.
5. Макроекономіка. / Алла Косік, Галина Гронтковська К.: Центр

навчальної літератури, 2019. 400 с

6. Мікроекономіка і макроекономіка. Підручн. Для студ. екон. спец, заклад, освіти: у 2 ч. С. Будаговська, О. Кілієвич, І. Лукіна та ін.; За заг ред. С. Будаговської. К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2019. 517 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Альошина Т.А., Фісуненко Н.О., Сидоров О.А. модель інноваційного розвитку промислового підприємства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Випуск 3 (36) 2022. с. 25-33.

2. Гусєва О.Ю., Воскобоєва О.В., Хлевицька Т.Б., Голобородько А.Ю., Ромащенко О.С. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 215с.

3. Драбовський А.Г. Економіка підприємства: навчальний посібник/ М.І. Петренко, А.Г. Драбовський, В.М. Петренко. – Вінниця: «Меркьюрі-Поділля». – 2018 . – Т. 1. – С. 432; Т.2 – С. 404.

4. Економіка підприємства: підручник/під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.

5. Збірник тестових завдань з дисциплін економічного напрямку для студентів, що навчаються за напрямом «Менеджмент» та «Економіка», освітнього ступеня «бакалавр»/ Авторський колектив: Н. І. Верхоглядова, І. В. Кононова, Н.О. Фісуненко, З.Д. Калініченко, Є.В. Коваленко-Марченкова, О. М. Кубецька, Т. М. Остапенко, О. А. Сидоров Н.А. Протопопова. ДДУВС, 2022. 150 с.

6. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб. / Пугач А.М., Демчук Н.І., Довгаль О.В., Крючко Л.С., Тягло Н.В. Миколаїв: Швець В.М. 2018. 348 с. URL: <https://dSPACE.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3097/1/Інноваційний%20розвиток.pdf>.

7. Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни «Економіка підприємства» для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» денної, заочної форми навчання / Укладач: – Надія ФІСУНЕНКО. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2022 – 159 с.

8. Словник-довідник економіста та менеджера / кол. авт. ; ред. Н.І. Верхоглядова. – Дніпро: ДДУВС, 2022. – 156 с.

9. Словник-довідник економіста та менеджера; кол. авт.; за ред. д.е.н., проф. Н.І. Верхоглядової. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внут. справ. 2022. 156 с.

10. Фісуненко Н.О., Альошина Т.В. Інноваційна модель розвитку підприємства. *Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи*: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 23-24 вересня 2022 р.). Одеса, 2022. 596 с.

11. Збірник тестових завдань з дисциплін економічного напрямку для студентів, що навчаються за напрямом «Менеджмент» та «Економіка»,

освітнього ступеня «бакалавр»/ Авторський колектив: Н. І. Верхоглядова, І. В. Кононова, Н.О. Фісуненко, З.Д. Калініченко, Є.В. Коваленко-Марченкова, О. М. Кубецька, Т. М. Остапенко, О. А. Сидоров Н.А. Протопопова. ДДУВС, 2022. 150 с.

12. Карпенко Г.В. Аналіз основних факторів інфляції в Україні. *Фінанси України*. 2018. №11. с.29–40.

13. Словник-довідник економіста та менеджера / кол. авт. ; ред. Н.І. Верхоглядова. Дніпро: ДДУВС, 2022. – 156 с.

14. Туленков М.В. Ринок праці в інституціональному вимірі. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2019. №4.

15. Уманців Ю. Макроекономічне рахівництво: концепції, принципи та напрями розвитку. *Банківська справа*. 2018. №3(37).

16. Фісуненко Н. О. Сутність та роль інвестиційних ресурсів в розвитку національної економіки. *Економічний розвиток держави, регіонів підприємств і підприємництва: проблеми та перспективи*: матеріали Міжнародної науковопрактичної конференції. (м. Запоріжжя, 6 травня 2017 р.). Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія. 2017. С.38-41.

17. Фісуненко Н. О. Чириченко Ю. В. Дослідження сутності поняття «Інвестиційні ринки». *Сталий розвиток економіки: міжнародний науково-виробничий журнал*. Хмельницький, 2016. Вип. 3 (32). С. 114-120.

18. Фісуненко Н. О, Дзюба С. В. Сутність ринку інвестиційних ресурсів в галузі будівництва. *Вісник Одеського національного університету імені І.І. Мечникова*. Серія «Економіка». Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова. 2017. Том 22. Вип. 5(58). С. 77-82.

19. Ющенко В. Гроші: розвиток попиту та пропозиції в Україні. Київ. Скарби, 2020. 335 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ПРОГРАМИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ІНДИВІДУАЛЬНУ УСНУ СПІВБЕСІДУ

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ З ЕКОНОМІКИ

1. Автоматизована інформаційна система підприємства поняття та застосування у діяльності господарюючого суб'єкта.
2. Валовий внутрішній продукт (ВВП).
3. Види підприємства та їх класифікація. Економічні особливості різних видів підприємств. Об'єднання підприємств.
4. Визначення оборотних фондів та оборотних засобів виробництва.
5. Визначення чисельності працівників управління, спеціалістів і службовців для підприємств різних розмірів, сфер діяльності та форм власності.
6. Вимірювання обсягу національного виробництва.
7. Виробничі запаси, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів.
8. Врахування впливу інфляції на майбутню вартість та відсоткову ставку.
9. Дайте всебічну характеристику джерел інформації економічного аналізу.
10. Державне регулювання економічного зростання.
11. Державний борг і його структура.
12. Зовнішнє середовище функціонування підприємства, його характеристика.
13. Інфляція як макроекономічне явище.
14. Кардиналістська теорія корисності.
15. Категорії персоналу підприємства (керівники, спеціалісти, службовці, робітники).
16. Категорії персоналу підприємства (керівники, спеціалісти, службовці, робітники).
17. Конкуренстоспроможність потенціалу підприємства.
18. Кордони національної економіки.
19. Кошторис витрат виробництва: поняття, склад та методика складання.
20. Макроекономіка і макрорегулювання.
21. Макроекономічні моделі: сутність та типи.
22. Маркетинговий аналіз: мета, завдання, зміст.
23. Методи макроекономічного аналізу.
24. Методи обрахунку оборотних засобів.
25. Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий.

26. Методи планування поточних витрат підприємства.
27. Методичні підходи до оцінювання потенціалу підприємства.
28. Мікроекономіка – сутність, предмет, об'єкт, суб'єкт.
29. Назвіть способи перевірки вірогідності джерел інформації економічного аналізу.
30. Напрями та види діяльності підприємства.
31. Напрями та види діяльності підприємства, права в питаннях планування та розвитку, залучення та використання ресурсів, розпорядження прибутком.
32. Некооперативна та кооперативна поведінка фірм-олігополістів.
33. Нецінова конкуренція.
34. Об'єкти, цілі та інструменти макрорегулювання.
35. Обґрунтуйте оптимальний вибір форми організації економічного аналізу та його етапів залежно від суб'єктів господарювання.
36. Оптимізація інформаційної бази підприємства.
37. Організаційно-економічні умови функціонування підприємств.
38. Ординалістська теорія корисності.
39. Основні вимоги до організації економічного аналізу.
40. Основні макроекономічні проблеми та суперечності розвитку економіки України.
41. Основні моделі і стратегії фірм-олігополістів.
42. Особливості формування виробничого потенціалу підприємства.
43. Підприємство як суб'єкт господарювання, його місце в системі ринкових відносин.
44. Планування аналітичної роботи на підприємстві.
45. Поділ персоналу за професіями і кваліфікацією.
46. Покажіть взаємозв'язок між видами економічного аналізу та його організацією.
47. Показники ефективності проєктних рішень з врахуванням фактору часу.
48. Показники продуктивності, прибутку, рентабельності та собівартості продукції та порядок їх обчислення.
49. Поняття калькулювання продукції підприємства.
50. Поняття персоналу в контексті економічних понять трудових ресурсів, кадрів, трудового потенціалу.
51. Попит на товари та послуги та його фактори. Валовий національний продукт (ВНП).
52. Послідовність та основні етапи економічного аналізу.
53. Поясніть суть організації та методичного керівництва аналітичною роботою на підприємстві.
54. Правило максимізації прибутку при використанні ресурсів.
55. Правило мінімізації витрат при використанні ресурсів.
56. Предмет макроекономіки.
57. Прогнозування та аналіз господарських рішень.
58. Проєктний аналіз: мета, завдання, зміст.

59. Розвиток підприємства: зміст, сучасні концепції та перспективи.
60. Розрахунки чисельності окремих категорій робітників виробничих підприємств.
 61. Система макроекономічних показників та їх класифікація.
 62. Система нововведень на підприємствах різних галузей.
 63. Системи і методи визначення потужності підприємства.
 64. Соціальний аналіз: мета, завдання, зміст.
 65. Специфіка розрахунку виробничої потужності у різних галузях економіки.
 66. Споживацькі переваги та криві байдужості.
 67. Стратегічне планування на підприємстві.
 68. Суб'єкти макроекономіки та їх взаємодія.
 69. Сутнісна характеристика і структура потенціалу підприємства.
 70. Сутнісна характеристика та особливості прийняття господарських рішень.
 71. Суть і основні типи економічних систем.
 72. Товарна політика підприємства.
 73. Трудовий потенціал підприємства та його оцінювання.
 74. Узагальнення результатів економічного аналізу.
 75. Фонд часу роботи обладнання та методика його визначення.
 76. Формування потенціалу підприємства: поняття і загальна модель.
 77. Функції макроекономіки.
 78. Функціональне забезпечення маркетингової діяльності за проектом.
 79. Функціонально-елементний склад інвестицій підприємства.
 80. Характеристика ринку досконалої конкуренції.